

Nr 370.

Av fröken **Hesselgren**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en arrendeegnehemsfond m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 268 angående inrättandet av en arrendeegnehemsfond m. m. har även upptagits frågan om ett från Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Svenska kvinnors vänsterförbund gjort erbjudande till staten om visst jordområde under villkor att denna jord upplåtes under åborätt, som ej kan lösas. Över detta erbjudande ha statskontoret, egnahemsstyrelsen och domänstyrelsen yttrat sig och samtliga tillstyrkt emottagande av gåvan.

Genom att införa detta förslag i samma proposition som frågan om arrendeegnehem och särskilt med tanke på vad egnahemsstyrelsen yttrat i frågan och som delvis upptagits av departementschefen synes emellertid fara föreligga, att idén med organisationernas erbjudande kan förryckas. Förslaget om arrendeegnehem går ju ut på att dessa skola få av brukaren lösas och att denna möjlighet just skall underlättas genom att ge arrendator tid och möjlighet att så småningom och under det han sköter jorden skaffa medel till dess inlösen. Vid organisationernas erbjudande är emellertid som villkor förbundet, att jorden skall utlämnas enligt ett helt annat system, d. v. s. mot ärftlig och förytterlig besittningsrätt utan rätt för brukaren att inlösa jorden. Organisationerna ha ansett, att man i denna besittningsform har en bättre möjlighet att ge obemedlade tillfälle att utan skuldbelastning av jorden kunna erhålla denna under en med äganderätten i alla väsentliga delar överensstämmande form.

Domänstyrelsen tillstyrker i sitt yttrande, att detta försök med åborätt får göras.

I närslutna bilaga har i en skrivelse från de båda organisationerna till jordbruksutskottet understrukits, att det oeftergivliga villkoret för att ifrågasvarande jord står till deras förfogande för att hembjudas till staten är att den kommer att användas att utlämnas under åborätt, som ej får lösas.

På grund av vad som här anförts hemställes,

att riksdagen måtte, i anledning av punkten 3 i Kungl. Maj:ts i ovanberörda proposition gjorda hemställan, förklara, att riksdagen icke finner anledning till erinran mot antagandet av förutberörda erbjudande från Svenska kvinnors vänsterförbund och Sveriges socialdemokratiska

kvinnoförbund samt att ifrågavarande jord må utlämnas mot åborätt, som ej kan lösas, och

att bemälda kvinnoorganisationer bliva representerade i den nämnd eller styrelse, som finge i uppdrag att utarbeta och fullfölja plan om upprättande och utlämnande av småbruken i fråga.

Kerstin Hesselgren.

Avskrift.

Bilaga.

Till Jordbruksutskottet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 268 har å sid. 23 meddelats, att under-tecknade organisationer till kronan erbjudit ett jordområde å cirka hundra tunnland åker och hage under villkor att området styckades i för jordbruksändamål lämpligt stora lotter att under åborätt, som ej kunde lösas, upplåtas åt för detta ändamål lämpliga i jordbruksarbete kunniga arbetslösa eller i övrigt medellösa personer, vilka i sin tur lämnade plats åt andra arbetslösa.

Departementschefen har efter hörande av statskontoret, egnahemsstyrelsen och domänstyrelsen — sid. 33 — tillstyrkt antagandet av detta erbjudande.

Emellertid säger departementschefen, att den erbjudna egendomen bör överlämnas till den i propositionen föreslagna arrendenämnden att av denna exploateras och talar om »tillsättandet av arrendatorer å lägenheter utvunna ur egendomen».

Det förefaller som departementschefen härvid hänsyftar på egnahemsstyrelsens yttrande, anført å sid. 24. Men i känslan av att detta icke överensstämmer med de i organisationernas gåvobrev föreskrivna villkoren säger departementschefen, att: »Skulle vid tillämpningen av de vid erbjudandet fästade villkoren, såsom egnahemsstyrelsen befarat, uppstå svårigheter, vilka icke på annat sätt kunna övervinnas, torde hos förbunden böra utverkas nödiga ändringar i nämnda villkor».

Undertecknade organisationer anse sig från början böra till jordbruksutskottet meddela, att egnahemsstyrelsen tydligen missuppfattat ändamålet med den erbjudna gåvan. Upplåtelsen avser icke blott att skaffa jord åt obemedlade utan *huvudändamålet* därmed är att denna upplåtelse skall ske enligt *åborätt, som ej kan lösas.*

De av departementschefen ifrågasatta ändringarna i nämnda villkor kunna emellertid ej gå ut på att frångå det givna villkoret om åborätt, som ej kan lösas, vilket är den oeftergivliga förutsättningen för att jorden skall stå till organisationernas förfogande.

Det i gåvobrevet åsatta villkoret att åborätten skulle utlämnas *utan lösningsrätt* synes även ha missuppfattats av egnahemsstyrelsen i dess yttrande, enär det ju under inga förhållanden *kan* vara fråga om att kronan ej skulle få lösa tillbaka åborätten för att utlämna den till annan åborättsinnehavare, ifall sådant skulle visa sig nödvändigt. En *sådan* inskränkning i statens rätt torde enligt § 34 åborättslagen ej kunna ifrågakomma. Den lösningsrätt, som gåvobrevet velat förhindra, är den i åborättslagens § 33 medgivna rätten för *åbo* att få lösa till sig jorden med äganderätt. Detta villkor i gåvobrevet är naturligtvis givet för att betrygga åborättens bestånd.

Även om åborättslagen i vissa punkter torde behöva förenklas, är det den besittningsform, som organisationerna med sitt erbjudande velat hävda.

Sveriges Social-Demokratiska
Kvinnoförbund
Signe Wessman.

Svenska Kvinnors
Vänsterförbund
Kerstin Hesselgren.